

Huvudman

Helsingborgs kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

Ärendet

Riktad tillsyn av Påarps anpassade grundskola i Helsingborgs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 18 januari 2023.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Helsingborgs kommun en anmärkning avseende brister rörande garanterad undervisningstid. Helsingborgs kommun ska senast **den 26 februari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:11127) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har i samband med en regelbunden kvalitetsgranskning (Dnr 2022:6451) fått del av uppgifter om elevers undervisningstid som föranlett en riktad tillsyn. I den riktade tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Påarps grundsärskola följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid.

Skolinspektionen har den 18 januari 2023 beslutat att förelägga Helsingborgs kommun att senast den 12 maj 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande den garanterade undervisningstiden. Helsingborgs kommun har den 12 maj 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Helsingborgs kommun har därefter, efter begäran från Skolinspektionen, inkommit med komplettering i ärendet den 21 juni 2023 samt den 22 och den 24 augusti 2023.

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, rektorn samt representanter från huvudmannen den 18, 20 och 21 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid (timplan) för den anpassade grundskolan. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Helsingborgs kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 18 januari 2023 att eleverna på Påarps anpassade grundskola, då Påarps grundsärskola, inte fick sin garanterade undervisningstid. Skolinspektionens utredning visade att huvudmannens fördelning av undervisningstiden för elever som läste ämnen respektive för elever som läste ämnesområden (*Timplan för grundsärskolorna i Helsingborg* och *Timplan för inriktning träningsskolan i Helsingborg*) inte överensstämde med lagstadgade timplaner för anpassade grundskolan, då grundsärskolan.

Enligt huvudmannens planering av fördelning av undervisningstid för elever som läste ämnen var antalet undervisningstimmar totalt på 9 år färre än vad som anges

i den lagstadgade timplanen i ämnena hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd och matematik. Därutöver var inga undervisningstimmar i ämnet teknik fördelat på någon årskurs. Vidare framgick av *Timplan för grundskolorna i Helsingborg* att huvudmannen hade fördelat för lite undervisningstid i förhållande till den lagstadgade timplanen i lågstadiet i ämnena idrott och hälsa, hem- och konsumentkunskap, musik, slöjd, engelska, och matematik, i mellanstadiet i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd, engelska samt matematik och i högstadiet i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, svenska, matematik samt samhällsorienterande ämnen. Av *Timplan för inriktning träningskolan i Helsingborg* framgick vidare att huvudmannen hade fördelat färre undervisningstimmar i samtliga ämnesområden under mellanstadiet samt färre timmar fördelningsbar tid under detta stadie än vad den lagstiftade timplanen för ämnesområden anger.

Skolinspektionens utredning visade även att elever i flera fall återkommande förlorade ytterligare undervisningstid, utöver den tid som inte var schemalagd, genom utökade raster, förflyttningstid samt inställda lektioner i ämnet slöjd.

Huvudmannens fördelning av undervisningstid

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder inkommit med huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstid (timplan) för den anpassade grundskolan, av huvudmannen kallade *Timplan för ämnen* och *Timplan för ämnesområden*. Av båda timplanerna framgår fördelning av undervisningstid i, som Skolinspektionen tolkar det, minuter per vecka och årskurs. Trots ytterligare begäran från Skolinspektionen om en redovisning av fördelning av undervisningstiden i timmar per stadie, har någon sådan fördelning inte redovisats. Däremot har huvudmannen angett att undervisningstiden är beräknad på 35,6 veckor.

Efter omräkning av de minuter som redovisas i *Timplan för ämnen*, till undervisningstimmar per stadie, framgår att huvudmannen har fördelat en timme för lite i bild på högstadiet, 89 timmar ($50 \times 3 \times 35,6/60$) i stället för 90 timmar enligt lagstadgad timplan. Vidare har huvudmannen fördelat en timme för lite i de naturorienterande ämnena (NO) på vardera låg- och mellanstadiet, 144 timmar ($81 \times 3 \times 35,6/60$) respektive 215 timmar ($121 \times 3 \times 35,6/60$) jämfört med lagstadgade 145 respektive 216 timmar. Därutöver framgår efter motsvarande beräkning att huvudmannen har fördelat cirka en halvtimme för lite undervisningstid i hem- och konsumentkunskap på låg- och mellanstadiet, i musik och samhällsorienterande ämnen (SO) på mellanstadiet samt i teknik på lågstadiet. Efter omräkning på motsvarande sätt av de minuter som redovisas i *Timplan för ämnesområden* framgår att huvudmannen numera har fördelat samtliga ämnesområden och fördelningsbar undervisningstid i enlighet med lagstadgad timplan, såväl per stadie som totalt.

Såväl rektorn som representanter för huvudmannen uppger i intervjuer att de båda timplanerna är framtagna av skolans rektor tillsammans med tidigare verksamhetschef och att de är baserade på undervisning i 35,6 veckor, vilket motsvarar 178 skoldagar. Rektorn uppger i intervju att de följt den nationella timplanen i timmar,

dividerat med antal veckor och därefter räknat ut hur många minuter som vardera stadie ska ha per ämne. Timplanerna har sedan kontrollerats och godkänts av huvudmannen i början av juni i år. Rektorn och huvudmannen uppger vidare att de känner till att det fattas några timmar i några ämnen för några stadier.

Huvudmannen uppger att den totala tiden för årskurs 1-9 dock ska vara tillräcklig.

Schemaläggning av undervisningstid

Såväl rektorn som lärare och huvudmannens representanter uppger att rektorn, tillsammans med skolans lärare och administratör, utgått från huvudmannens framtagna timplaner, *Timplan för ämnen* och *Timplan för ämnesområden*, när de lagt scheman för samtliga klasser inför innevarande läsår. De säger dock att de har avrundat uppåt i tid när de har lagt schema för samtliga klasser, eftersom det i *Timplanen för ämnen* fattas några timmar i några ämnen och stadier. De säger att de har lagt ut mellan 5-10 minuter mer per ämne i elevernas scheman än vad som anges i timplanerna. Klassernas scheman var framtagna innan läsårsstart och eleverna kunde följa scheman från sin första skoldag.

Lärare och rektorn uppger att det fortfarande händer att elever behöver förlängd rast på grund av enskilda behov, men att det inte generellt är så att hela grupper behöver ta rast när det är lektionstid på schemat. Lärarna uppger att det nu finns tid för rast utlagt i schemat, vilket även bekräftas i intervju med huvudmannens representanter. Rektorn uppger vidare att de tagit höjd för att det kan ta längre tid för eleverna att komma igång i nytt klassrum och att de även tagit höjd för andra förflyttningar genom att lägga ut mer tid i schemat än vad som anges i timplanen. Rektorn uppger även att hen vet vilka lektioner som blir inställda vid schema-brytande aktiviteter, så som friluftsdagar och utvecklingssamtal, genom ett kalendarium, och att hen på så sätt också vet vilka ämnen de behöver kompensera med lektionstid en annan vecka. Rektorn uppger slutligen att eleverna får mer tid än den schemalagda, vid tillfällen så som vernissage på kvällstid och vid teman som sträcker sig utöver ordinarie scheman.

Rättslig reglering

Det framgår av 11 kap. 7 § skollagen att den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar. Enligt 10 kap. 2 § skolförordningen (2011:185) finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden på ämnen och ämnesområden (timplaner) i bilaga 2 till skolförordningen.

Av skolförordningen 10 kap. 3 § framgår att huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

I bilaga 2 till skolförordningen anges för varje ämne respektive ämnesområde och stadium den undervisningstid i timmar som elever i grundsärskolan minst har rätt till. Enligt timplanen för elever som läser ämnen ska eleverna ha minst 145 timmars undervisning i NO och 45 timmars undervisning i teknik under lågstadiet, 230 timmars undervisning i hem- och konsumentkunskap under låg- och mellanstadiet,

216 timmars undervisning i NO, 255 timmars undervisning i SO och 125 timmars undervisning i musik under mellanstadiet samt 90 timmars undervisning i bild under högstadiet.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannens fördelning av undervisningstiden inte överensstämmer med lagstadgad timplan för anpassad grundskola för elever som läser ämnen. Skolinspektionens utredning visar att antalet fördelade undervisningstimmar i ämnena teknik och NO på lågstadiet, hem- och konsumentkunskap på låg- och mellanstadiet, NO, SO och musik på mellanstadiet samt bild på högstadiet är färre än vad som anges i den lagstadgade timplanen.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Helsingborgs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller fördelning av undervisningstid för anpassad grundskola för elever som läser ämnesområden samt när det gäller att se till att eleverna vid Påarps anpassade grundskola får sin garanterade undervisningstid. Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen fördelar undervisningstid för anpassad grundskola för elever som läser ämnesområden i enlighet med lagstadgad timplan. Skolinspektionens utredning visar även att den schemalagda undervisningstiden för elever som läser ämnen överstiger den fördelning som huvudmannen har gjort. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Helsingborgs kommuns verksamhet vid Påarps anpassade grundskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid. Utredningen visar att huvudmannens fördelning av undervisningstiden i ett antal ämnen inte överensstämmer med lagstadgad timplan för anpassad grundskola för elever som läser ämnen. Av intervjuer med rektorn och representanter för huvudmannen framkommer dock att de känner till att dessa timmar fattas och att de därför har schemalagt mer undervisningstid än vad huvudmannens fördelning anger. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Helsingborgs kommun en anmärkning.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Carolin Levinsson

Föredragande
Signerat av: Carolin Levinsson